

SUMMARY

LIGHT INDUSTRY. METHODOLOGY OF COST ACCOUNTING

The light industry and its accounting has been analyzed in the article, the impact of light industry on employment, on the example of the garment industry the theoretical basis of accountancy in light industry, the production costs accounting and determination of its cost, the issues of costs accounting improvement and control of production costs as well as realization of wearing-apparel industry production have been highlighted.

The economic system change that led to new economic conditions, requires rethinking theoretical and methodological approaches to management, including accounting and, above all, cost accounting. The necessity of production cost accounting adaptation to modern business environment caused the need to clarify the economic essence of the main categories.

The introduction of Regulations (standards) of accounting, Plan of Accounts have radically changed the approaches to the recognition of costs, that should be taken into account while constructing the accounting methodology in light industry, since the current accounting methodology of costs and calculation of production costs do not fully meet the requirements of the market economy.

There is not enough attention paid to the issues of internal accounting automatization, to the selection of optimal allocation of indirect costs bases, definition and application of cost accounting methods, etc. The solution of the abovementioned will enable to move to the next level of accounting construction, to increase its analyticity and efficiency in the management of wearing-apparel industry enterprises.

The importance of the abovementioned issues as well as their insufficient stud, the necessity of their deep theoretical study and practical substantiation for Ukrainian light industry have determined the topic of the work.

Keywords: light industry, enterprise, accounting, accounting methods, costs, employment.

УДК 657.37:311.42:631.11

**ПОНЯТТЯ ТА ФОРМИ СТАТИСТИЧНОЇ ЗВІТНОСТІ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ**

ГОЛОВАЧКО В. М., ПЕРЕВУЗНИК Т. М.

Мукачівський державний університет

Агропромисловий комплекс як основна складова національної економіки відіграє провідну роль у соціально-економічному розвитку України. Наявність ефективної системи інформаційного забезпечення органів управління про фінансово-майновий стан, умови і результати діяльності сільськогосподарських підприємств як первинної ланки аграрного виробництва має велике значення для супроводження процесу реалізації загальнодержавної та регіональної аграрної політики, підтримання продовольчої безпеки, ефективного виконання функцій управління у сфері сільського господарства. Показники, які характеризують господарські процеси та їх зміни в сільськогосподарських підприємствах, відображуються у звітності суб'єктів господарювання. На сьогодні вона є основним джерелом відомостей про найважливіші явища і процеси, що відбуваються в агропромисловому комплексі країни, його стан і розвиток.

Наявність у сільському господарстві України різних організаційно-правових форм виробництва і реалізації сільськогосподарської продукції зумовлює потребу у застосуванні різних організаційних форм статистичного спостереження.

У сільськогосподарських підприємствах з чисельністю працюючих понад 50 осіб основним джерелом статистичної інформації є статистична звітність і бухгалтерські річні звіти цих господарств, які складаються на підставі первісних даних бухгалтерського обліку у вигляді документів (звітів) спеціально затвердженої форми. Інформація про діяльність державних, колективних, міжгосподарських, приватних та інших великих сільськогосподарських підприємств збирається зараз на основі суцільної статистичної звітності з різною періодичністю; невеликі підприємства звітуються один раз на рік, а протягом року по них проводяться розрахунки на базі періодичних вибіркового обстежень і переписів. У статті розкривається сутність і значення статистичної звітності сільськогосподарського підприємства, визначення місця і ролі звітності в системі управління сільськогосподарським підприємством. Розглянуто структуру і зміст основних форм статистичної звітності: річних, місячних, кварталних. Наведені приклади використання різних форм звітності та проаналізовані типові помилки при складанні деяких форм статистичної звітності.

Ключові слова: статистична звітність, сільськогосподарське підприємство, форми статистичної звітності, помилки у статистичних звітах, Держкомстат.

Постановка проблеми. На сьогодні для здійснення комплексних досліджень стану аграрного сектора економіки одним з головних джерел інформації є статистична звітність невід'ємна складова інформаційної системи Агропромислового комплексу, що використовується на всіх рівнях державного управління. Оскільки на законодавчому рівні сільськогосподарське підприємство визнане галуззю, яка потребує державної підтримки та регулювання, органам державного управління необхідна всебічна інформація за різними напрямками фінансово-господарської діяльності та майнового стану сільськогосподарських підприємств. Крім органів державного управління, потребу в якісній статистичній інформації про діяльність та майновий стан сільськогосподарських підприємств відчуває також аграрна наука. Тому форми статистичних спостережень, їх перелік та інформаційне наповнення показниками постійно перебувають у полі зору як фахівців органів державного управління так і науковців.

Наукове і практичне значення статистики сільського господарства дедалі зростає сьогодні, коли в сільському господарстві України відбуваються докорінні зміни в економічних відносинах, триває аграрна реформа, з'являються нові організаційно-правові форми виробництва і реалізації продукції.

Аналіз досліджень і публікацій. Протягом останніх років дослідженнями якісної сторони статистичної звітності, вдосконаленням основних положень її побудови, взаємозв'язку показників із даними бухгалтерського обліку, особливостей їх заповнення займаються науковці «Інституту аграрної економіки», Українська академія аграрних наук у співпраці з фахівцями Держкомстату та Міністерства аграрної політики України. Зокрема проблемам методології та організації статистичної звітності багато уваги приділяють М. Я. Дем'яненко, В. Ф. Мервенецька, А.М. Малахова; методиці формування звітних показників на основі даних бухгалтерського обліку присвячували свої роботи К. П. Дуднік, Н. Л. Жук, Л. І. Лавриненко та інші. Теоретико-прикладні розробки питань формування звітності й методичних підходів до її складання досліджувалися у працях відомих вітчизняних вчених-економістів М. Т. Білухи, Ф. Ф. Бутинця, Б. І. Валуєва, К. П. Дуднік, П. Я. Хомина, Л. С. Шатковської та інших. Але у зв'язку зі зростаючими потребами в інформації на різних рівнях управління та реформуванням державної статистики залишаються невирішеними чимало організаційних проблем, а також проблеми інформаційного та змістовного наповнення звітних показників.

Постановка задачі. Метою даної статті є розгляд поняття та форм статистичної звітності сільськогосподарських підприємств.

Виклад основного матеріалу. Вже в стародавньому світі виникла необхідність підрахунку чисельності мешканців міст та країн, необхідність враховувати кількість людей, придатних до виконання певної справи. Статистика покликана забезпечити збирання, обробку і надання інформації про реалії суспільного життя та рівень розвитку країни. Статистична інформація є однією з головних складових економічної політики, сприяє розробці об'єктивного науково обґрунтованого курсу економічного розвитку суспільства [1].

Статистична звітність охоплює всі галузі економіки країни. Усі суб'єкти підприємницької діяльності подають звітність про ресурсний потенціал та свою виробничо-фінансову діяльність.

Звітністю називають форму спостереження, за якої статистичні дані надходять до статистичних органів від підприємств, фірм та інших суб'єктів підприємницької діяльності. У вигляді обов'язкових звітів про їх роботу за установленими формами та у відповідні строки.

Статистична звітність – офіційний документ, в якому міститься статистична інформація про роботу суб'єкта підприємницької діяльності у вигляді заповненого формуляра, що подається в установлені строки районним (міським) управлінням статистики за вказаними адресами [3].

Сільське господарство – окрема галузь промислової діяльності, яка займає одну із головних галузей в економіці більшості держав світу. Як і в кожній галузі економіки, в сільському господарстві також складається підсумовуюча звітність.

Звітність сільськогосподарських підприємств – це система показників, що охоплює і характеризує результати їхньої виробничо-фінансової діяльності за певний період. У ній знаходять відображення дані оперативного, статистичного і бухгалтерського обліку. Сільськогосподарські підприємства складають і подають фінансову, статистичну і податкову звітність та про відрахування до фондів на соціальні заходи, що зумовлює пристосування до їх вимог облікової політики підприємства [2].

Система статистичної звітності в сільському господарстві визначається табелем звітності (списком діючих форм звітності, що затверджується Держкомстатом України), в якому зазначаються номер форми звіту, його найменування, періодичність і термін подання, кому і ким подається звіт, спосіб його подання. За термінами подання розрізняють звітність поточну, що подається протягом року, і річну, що подається за підсумками року. Терміни подання звітності та її періодичність визначаються відповідно до особливостей конкретних сільськогосподарських явищ і процесів. Так, звітність про хід сівби і збирання врожаю надається тільки в періоди виконання цих робіт, тобто навесні і восени, а звітність про стан варинництва – впродовж усього року. Поточна звітність може бути також місячною, кварталною і піврічною [6].

Державне статистичне спостереження сільського господарства здійснюється за 23 формами звітності, з яких 18 складають юридичні особи, їхні виділені на самостійний баланс підрозділи, які здійснюють сільськогосподарську діяльність (у тому числі 10 форм звітності річних, 2 – кварталні, 4 форми складають щомісяця).

Підприємства, які займаються виробництвом сільськогосподарської продукції, подають свої форми річної статистичної звітності з питань сільського господарства: (рис.1) [7].

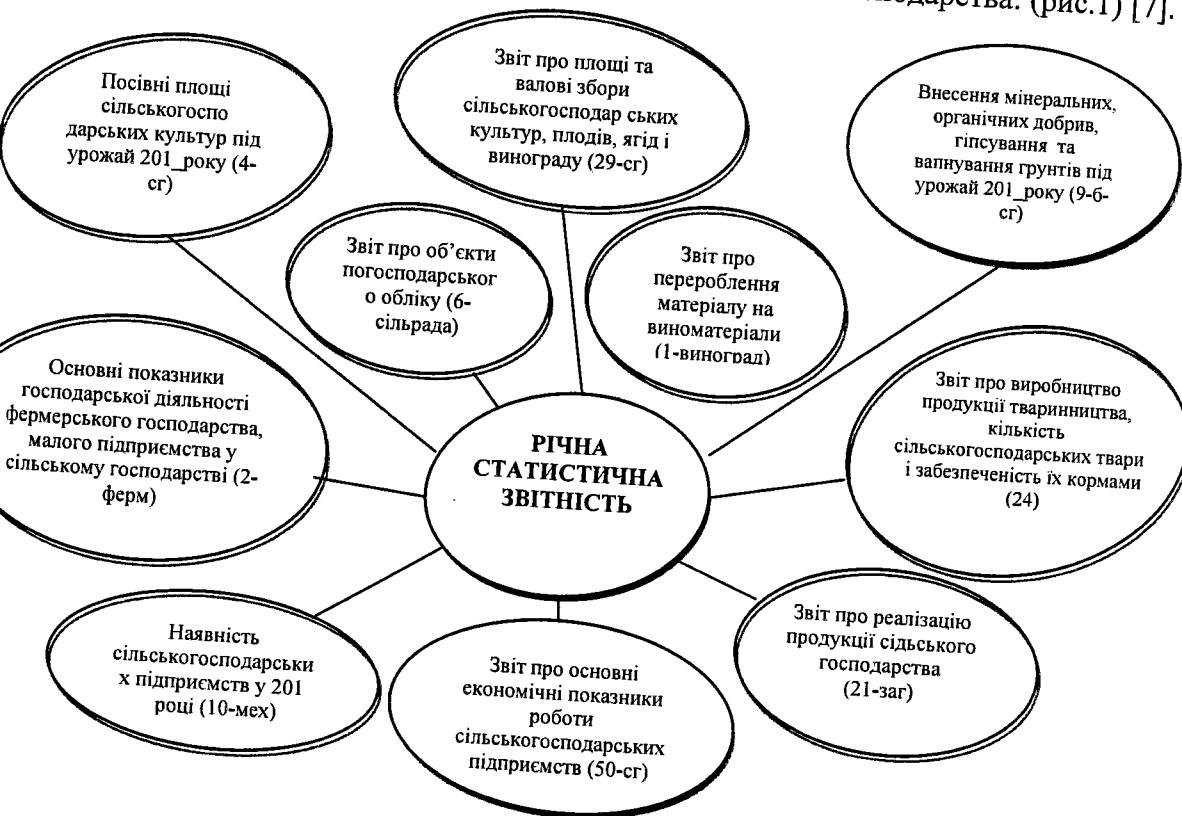

Рис. 1. Форми річної статистичної звітності

Основною статистичною формою сільськогосподарських підприємств є «Основні економічні показники роботи сільськогосподарських підприємств за рік» (форма 50-сг) [2]. Її подають юридичні особи, їх відокремлені підрозділи, які здійснюють сільськогосподарську діяльність, а саме сільськогосподарські підприємства усіх форм власності та організаційно-правової форми господарювання – районному відділу статистики за місцем знаходження землі.

Ця форма звіту сільськогосподарським підприємствам потрібна для того, щоб заносити основні економічні показники діяльності їх підприємства за рік, де зокрема вказують інформацію про виробництво та реалізацію продукції рослинництва, тваринництва, рибництва, а також послуг в рослинництві та тваринництві, витрати на виробництво вказаної продукції та послуг, купівлю техніки для потреб виробництва та баланс продукції підприємств. Використання сільськогосподарськими підприємствами продукції власного виробництва становить проміжне споживання і має враховуватися при розрахунку макроекономічних індикаторів розвитку аграрної галузі економіки. Діюча форма Звіту про основні економічні показники діяльності сільськогосподарських підприємств (ф. № 50-сг) не містить даних про такі витрати. Удосконалений розділ «Витрати на основне виробництво» форми № 50-сг, доповнений інформацією про витрати сировини і матеріалів власного виробництва, витрачені на створення нової вартості, та витрати на службові відрядження забезпечить інтегрування інформації фінансової та статистичної звітності сільськогосподарського підприємства з метою визначення вкладу діяльності суб'єкта господарювання у створення суспільних благ. [5]

Форму №4- с. г. «Посівні площі сільськогосподарських культур під урожай 201_ року» подають юридичні особи, їх відокремлені підрозділи, які здійснюють сільськогосподарську діяльність, незалежно від підпорядкування на 5 день після закінчення сівби ярових культур, але не пізніше 1 червня. Заповнення форми проводиться на підставі первинних облікових документів та реєстрів журнально-ордерної форми бухгалтерського обліку. У формі враховуються фактичні розміри посівів сільськогосподарських культур на землях, що перебувають у власності та користуванні господарства, включаючи взяті в оренду землі. Форма складається з 4 розділів: зернові культури, технічні культури, картопля та овоче-баштанні культури, кормові культури. Ця форма звітності використовується для обліку весняної продуктивної площі, яка фактично зайнята під посівами до часу закінчення сівби ярових культур, і з якої передбачається отримати врожай поточного року.

Форму № 9-б-с. г. «Звіт про внесення мінеральних, органічних добрив, гіпсування та вапнування ґрунтів під урожай» подають юридичні особи, їх відокремлені підрозділи, які здійснюють сільськогосподарську діяльність, незалежно від підпорядкування, форми власності та господарювання та подається до 2 грудня органу державної статистики за місцезнаходженням землі. Дані звіту дозволяють обчислити такі показники, що характеризують використання добрив:

1. Загальна кількість внесених органічних добрив у натуральному вимірюванні (тонни мінеральних добрив у перерахунку на 100% поживних речовин у центнерах за видами азотних, фосфорних, включаючи фосфорне борошно, калійних.

2. Кількість внесених органічних і мінеральних добрив під сівбу різних сільськогосподарських культур всього, в тому числі зернових (без кукурудзи), з них пшеницю, рис, кукурудзу на зерно; технічних – всього, з них цукрові буряки (фабричні), льон-довгунець, соняшник, соя; картоплі; овочів; баштанних; кормових – всього, з них кукурудзу на силос, зелений корм; сіяні трави (однорічні і багаторічні); під багаторічні насадження та природні сінокоси і пасовища на всіх та окремо на зрошуваних землях.

Форму №10-мех «Наявність сільськогосподарської техніки в сільськогосподарських підприємствах на 1 січня 201_ р» подають юридичні особи, їх відокремлені підрозділи, які

здійснюють сільськогосподарську діяльність, незалежно від форм власності та підпорядкування, включаючи фермерські господарства. Звіт складається на підставі первинних документів бухгалтерського обліку: інвентаризаційних відомостей або описів, книг, або карток основних засобів, актів на приймання сільськогосподарської техніки з ремонту та інших документів обліку сільськогосподарських машин. Звіт складається з 6 розділів: трактори та зернозбиральні комбайни, енергетичні потужності, сільськогосподарські машини, машини та обладнання для приготування кормів та інших потреб тваринництва, рух основних сільськогосподарських машин та устаткування, обсяги споживання електроенергії. Дана звітність дає нам можливість проаналізувати наявність в сільськогосподарських підприємствах певних видів сільськогосподарської техніки. Орієнтація на сталий розвиток сільського господарства визначає необхідність систематизованого обліку наявності та використання енергетичних і технічних ресурсів, повного й достовірного забезпечення звітними показниками відповідних органів управління.

Однак на сучасному етапі статистична звітність сільськогосподарських підприємств не містить вичерпної інформації для управління енергетичними та технічними ресурсами галузі. Виходячи з цього, доречно було б дану статистичну звітність доповнити показниками про наявність і використання тракторів, зернозбиральних комбайнів, сільськогосподарських машин і знарядь, землерийної та меліоративної техніки, а також витрат на експлуатацію сільськогосподарської техніки і її ремонт. Запровадження даної пропозиції підвищить ефективність управлінських рішень, забезпечить інформацією про склад, динаміку й використання енергетичного і виробничого устаткування, механізацію та електрифікації сільськогосподарських підприємств

Форму №29-с-г. «Звіт про збір урожаю сільськогосподарських культур на 1 грудня 201_ року» подають юридичні особи, їх відокремлені підрозділи, які здійснюють сільськогосподарську діяльність, незалежно від підпорядкування, форм власності та господарювання, які мають посівну площу, сінокоси або багаторічні насадження, визначені бланком. Мета складання – облік фактичних розмірів площ сільськогосподарських культур на землях, що перебувають у власності, включаючи взяті в оренду землі, що оформлені актами згідно з чинним законодавством. Звіт складається з 3 розділів: сільськогосподарські культури; сади, ягідники і виноградники; вирощування посадкового матеріалу.

Форму №24 «Звітність про стан тваринництва за 201_р» подають юридичні особи, їх відокремлені підрозділи, які здійснюють сільськогосподарську діяльність, незалежно від підпорядкування, форм власності та господарювання, мають худобу та птицю на початок року або мали її протягом року. Підставою для заповнення форми є первинні документи бухгалтерського та зоотехнічного обліку про одержання продукції, рух поголів'я худоби та птиці, а також про наявність, надходження та витрати кормів. Мета складання звіту – отримання даних щодо чисельності та руху поголів'я худоби та птиці, виробництва продукції тваринництва, продуктивності худоби та птиці, балансу кормів

Звіт складається з 7 розділів: вироблено продукції тваринництва; вирощено худоби та птиці; рух поголів'я худоби та птиці; чисельність худоби, птиці, кролів, бджіл на кінець звітнього року; чисельність птиці на кінець звітнього року; стан звірівництва; баланс кормів [1].

Форму № 6-сільрада «Звіт про об'єкти по господарського обліку» подають сільські, селищні, міські ради, на території яких розташовані сільські населені пункти не пізніше 15 березня. Мета проведення – отримання даних щодо кількості домогосподарств на території сільських, селищних, міських рад, у т.ч. особистих селянських господарств, і площі землі в їхньому користуванні. Основні економічні показники, які отримуються в результаті проведення звіту: кількість домогосподарств, у т.ч. домогосподарств, членам яких надано

земельні ділянки для ведення особистого селянського господарства; площа земельних ділянок в користуванні домогосподарств.

Форму № 2-ферм «Основні показники господарської діяльності фермерського господарства, малого підприємства у сільському господарстві» подають фермерські господарства, малі підприємства, які здійснюють сільськогосподарську діяльність, за переліком, визначеним органом державної статистики до 28 лютого.

Мета проведення – отримання даних щодо витрат на виробництво, реалізації продукції сільського господарства і послуг фермерським господарством, малим підприємством. Інформації щодо іншої діяльності, якою займається фермерське господарство, мале підприємство (крім сільськогосподарської).

Форму № 1-виноград «Звіт про перероблення винограду на виноматеріали» подають юридичні особи, відокремлені підрозділи юридичних осіб, які мають власні або орендовані переробні потужності та здійснюють перероблення винограду на виноматеріали, за переліком, визначеним органом державної статистики не пізніше 4 грудня.

Форму № 21-заг «Звіт про реалізацію продукції сільського господарства» подають юридичні особи, які здійснюють сільськогосподарську діяльність, за переліком, визначеним органом державної статистики, не пізніше 5 числа місяця, наступного за звітним періодом. У сільському господарстві основна інформація про вироблену і реалізовану продукцію фіксується у формі державного статистичного спостереження за формою № 21-заг «Звіт про реалізацію сільськогосподарської продукції». Тут вказуються: кількість і вартість реалізованої продукції рослинництва і тваринництва за видами з виділенням основних каналів реалізації (заготівельно-збутові організації, споживча кооперація, колгоспні ринки, власні магазини, підприємства громадського харчування, біржі, аукціони, бартер). Ця форма складається помісячно і за рік.

Крім річної державної статистичної звітності сільськогосподарські підприємства подають квартальну звітність, яка розкриває стан відповідальних виробничих процесів в аграрних формуваннях: (рис.2)

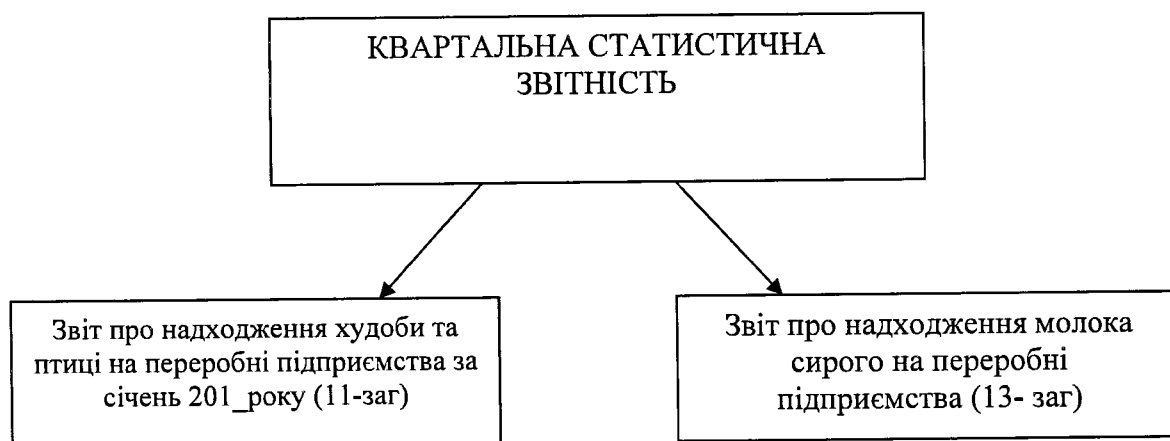

Рис. 2. Форми квартальної статистичної звітності

- №11-заг «Звіт про надходження худоби та птиці на переробні підприємства за січень 201_ року». Мета складання – отримання даних щодо обсягів надходження сільськогосподарських тварин на переробні підприємства, вартості купівлі та середньої вартості куплених сільськогосподарських тварин. У 1 розділі звіту подається інформація щодо живих маси худоби та птиці, худобі худоби, нестандартних свиней та птиць, нестандартного м'яса.

- № 13-заг «Звіт про надходження молока сирого на переробні підприємства». Мета проведення даного звіту – отримання даних щодо обсягів надходження молока на переробні підприємства.

підприємства, вартості та якості купленого молока. Цей звіт є одним з обов'язкових документів, що подається до державних органів, які ведуть статистичні дані [1].

Крім того, сільськогосподарське підприємство повинно подавати щомісячно наступні форми звітності: (рис.3)

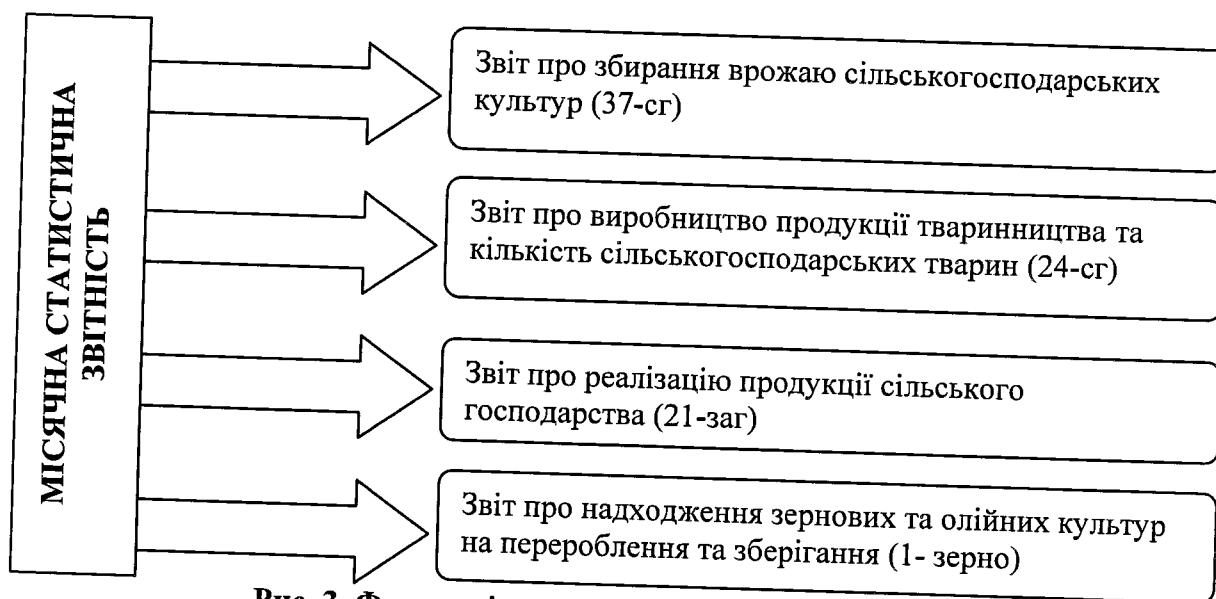

Рис. 3. Форми місячної статистичної звітності

- № 37-сг «Звіт про збирання врожаю сільськогосподарських культур». Мета проведення даного звіту полягає в отриманні даних щодо розмірів посівних та зібраних площ, обсягів виробництва, урожайності сільськогосподарських культур, на всіх землях/на ділянках земель; площ посіву озимих культур під урожай наступного року.

- № 24-сг «Звіт про виробництво продукції тваринництва та кількість сільськогосподарських тварин». Мета проведення - отримання даних щодо кількості основних видів сільськогосподарських тварин, обсягів виробництва основних видів продукції тваринництва, продуктивності сільськогосподарських тварин, витрат кормів на одицю сільськогосподарських тварин.

- № 21-заг «Звіт про реалізацію продукції сільського господарства». Ця звітність використовується з метою проведення статистичних спостережень щодо реалізації сільськогосподарської продукції та одержання відповідної інформації від юридичних осіб, їх окремих підрозділів, котрі здійснюють сільськогосподарську діяльність.

- № 1-зерно «Звіт про надходження зернових та олійних культур на перероблення та зберігання». Мета використання даного звіту полягає в отриманні даних щодо обсягів наявності, надходження, переробки, вартості закупівлі зернових та олійних культур підприємствами, що займалися їхнім зберіганням та переробленням [2].

Те, що сучасна система звітності не відповідає вимогам щодо забезпечення інформацією управлінської діяльності в аграрному секторі економіки, очевидно. І при цьому звертається на увазі не тільки зміст фінансової звітності, який надто уніфіковано та узагальнено і в ній вилучено таку інформацію, до якої управлінці всіх рівнів звертались найчастіше: вартість та реалізація продукції, продуктивність праці тощо. При потребі такі дані можна отримати зі статистичної звітності, оскільки більшість форм колишнього річного звіту сільськогосподарських підприємств перенесено у цей її вид.

Мова йде про неспівставність показників звітності за всією сукупністю господарюючих об'єктів, що не дозволяє сформулювати достовірні макроекономічні показники про ефективність рослинництва й тваринництва. Тобто багато форм статистичної звітності потребують удосконалення, оскільки є такі форми звітності, які не повністю розкривають

зміст інформації, яку потрібно отримати від даного звіту, тобто містять ряд недоліків, які наведені в табл.1 [3].

Таблиця 1

Перелік типових помилок, що мають місце при складанні звітності сільського господарства

Форма ДСС	Недоліки
№ 29-сг (річна) «Звіт про збір урожаю сільськогосподарських культур на 1 грудня 201 року»	Дані щодо валового збору зернових культур та соняшнику на зерно у вазі після доробки та в початково оприбуткованій вазі однакова.
№ 9-б-сг (річна) «Внесення мінеральних, органічних добрив, гіпсування та вапнування ґрунтів під урожай 201 року»	Не проведено звірку відповідних показників щодо посівних площ між ф.№9-б-сг та ф.№29-сг (річна). Дані гр.6 ф.№9-б-сг мають дорівнювати відповідним показникам гр.1 розділу 1 ф.№29-сг (з точністю до двох знаків після коми).
№ 50-сг (річна) «Звіт про основні економічні показники роботи сільськогосподарських підприємств за 201 рік»	Не проводиться звірка відповідних показників ф.№50-сг (річна) та ф.№29-сг (річна) щодо обсягів виробництва сільськогосподарських культур. Дані гр.1 та гр.2 розділу 1 ф.№50-сг повинні дорівнювати даним відповідно по гр.2 «Площа зібрана» та гр.4 «Обсяг виробництва у вазі після доробки» розділу 1.1 ф.№29-сг.
№ 2-ферм (річна) «Основні показники господарської діяльності фермерського господарства, малого підприємства у сільському господарстві за 20 рік».	Не проводиться звірка відповідних показників щодо обсягів реалізації сільськогосподарської продукції між ф.№2-ферм (річна) та ф.№21-заг (річна)
№ 21-заг (річна, місячна) «Звіт про реалізацію продукції сільського господарства»	У вартість реалізації сільськогосподарської продукції включено податок на додану вартість.

Сільськогосподарські підприємства інформацію про обсяги такої продукції та витрати на її виробництво наводять в «Основних економічних показниках роботи сільгосп підприємств за 201 рік» ф. № 50-сг, а фермерські господарства – «Основних показниках господарської і фінансової діяльності фермерського господарства» ф. №2 (ферм).

Якщо у формі № 50-сг наводяться дані, сформовані в управлінському обліку про витрати виробництва у розрізі сільськогосподарських культур та видів продукції рослинництва і тваринництва, то у формі № 2 (ферм) такі дані відсутні, що не дає можливості узагальнити дані про собівартість продукції за галуззю в цілому. Ці форми звітності суттєво відрізняються за складом та економічним змістом показників. Однак в останній є інформація про реалізацію сільськогосподарської продукції та отриману виручку (дохід) за її видами, подібно до того, як це наведено у формі № 50-сг [3].

Проаналізувавши всі форми статистичної звітності сільськогосподарських підприємств можна побачити, що дане підприємство подає дуже багато різних видів статистичної звітності порівняно з іншими галузями, наприклад з промисловим підприємством, хенд-

Промисловість є провідною ланкою господарства України і визначає рівень її економічного розвитку, спеціалізацію економіки та масштаби участі в територіальному поділі праці. Якщо добре дослідити дані форми, то можна дійти висновку, що половину з форм статистичної звітності можна забрати і об'єднати декілька в одну. Вважаючи що звітність № 50-сг «Звіт про основні економічні показники сільськогосподарських підприємств» є однією з основних форм, то до цієї звітності можна включити також дані, які наведені в звітності де міститься інформація про виробництво продукції тваринництва, про продукції сільського господарства дані про площі та валові збори сільськогосподарських культур, плодів, ягід і винограду а також інформацію про збирання врожаю сільськогосподарських культур.

Висновки. Проаналізувавши дану статтю можна сказати, що визначена змістом процесу створення й особливостями сільського господарства статистична звітність має надавати інформацію про масштаби сільськогосподарського виробництва, його галузеву структуру, темпи зростання, досягнуті результати та умови, в яких воно функціонує, економічну ефективність використання факторів виробництва, результати виробничої діяльності сільськогосподарських підприємств зокрема й аграрної галузі в цілому. У результаті проведеного дослідження, можна зробити висновок, що діючі форми статистичної звітності повною мірою забезпечують потребу в даних для розрахунку індикаторів соціально-економічного розвитку галузі в системі національних рахунків та чинників, що впливають на них. Напрямки удосконалення статистичної звітності сільськогосподарських підприємств повинні бути спрямовані на отримання детальної та об'єктивної інформації щодо економічних, соціальних, екологічних явищ в сільському господарстві та процесів, які відбуваються в аграрній галузі економіки, і забезпечення цієї інформацією органів влади, наукових установ, громадських організацій та суспільство.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Алексеева А. В. Звітність підприємств: [Навч. посіб.] / А. В. Алексеева, А. П. Шаповалова, Г. Манців, О. Г. Веренеч - К.: КНТЕУ, 2008. - 323 с.
2. Кучеренко, Т. Є. Звітність підприємств: підручник / Т. Є. Кучеренко, В. С. Уланчук, О. Г. Шайко; ред. Уланчук. - К.: Знання, 2008. - 492 с
3. Лаврінченко Л. І. Звітність сільського сільськогосподарських підприємств треба удосконалювати / Л. Лаврінченко, П. Я. Хомин // Облік і фінанси АПК. – 2006. - №4. - с. 108-112.
4. Малахова А. М. Вплив особливостей галузі сільського господарства на формування інформації в обліку та звітності для прийняття управлінських рішень / А. В. Малахова. – Вісник Хмельницького національного університету. – 2010. - № 1. – Т.1. – С.91-94
5. Мервенецька В. Ф. Статистична звітність в управлінні технічними та енергетичними ресурсами сільськогосподарських підприємств / В. Ф. Мервенецька // Збірник наук. праць Луцького національного університету. Економічні науки. Серія «Облік і фінанси». – 2010. – Вип. 7, Ч. 2. – С. 283 – 289
6. Про затвердження Загального табеля (переліку) форм державних статистичних спостережень на 2017 рік / Наказ Державної служби статистики України від 2 березня 2017 року N 54 // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.profiwins.com.ua/uk/forms-and-blanks/statistic/3555.html>
7. Про затвердження інструкцій щодо заповнення форм державних статистичних спостережень № 50-сг «Основні економічні показники роботи сільськогосподарських підприємств»: наказ Державного комітету статистики України 06.11.2007 № 403 / сторінка «Законодавство України» сайта Верховної Ради. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>
8. Хомин П. Я. Формування звітності в підсистемах фінансового, управлінського й податкового обліку підприємств / П. Я. Хомин. – Т. 1: Економічна думка, 2004. – 288 с.

АННОТАЦІЯ

ПОНЯТИЕ И ФОРМЫ СТАТИСТИЧЕСКОЙ ОТЧЕТНОСТИ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ

Агропромисловий комплекс як основна складова національної економіки грає ведучу роль в соціально-економічному розвитку України. Наявність ефективної системи інформаційного забезпечення органів управління в фінансово-імущественному стані, умови та результати діяльності сільськогосподарських підприємств як первинного ланки аграрного виробництва має велике значення для економіки України.

сопровождения процесса реализации общегосударственной и региональной аграрной политики, поддержания продовольственной безопасности, эффективного выполнения функций управления в сфере сельского хозяйства. Показатели, характеризующие хозяйственные процессы и их изменения в сельскохозяйственных предприятиях отображаются в отчетности субъектов хозяйствования. На сегодняшний день она является основным источником сведений о важнейших явлениях и процессах, происходящих в агропромышленном комплексе страны, его состоянии и развитии.

Наличие в сельском хозяйстве Украины различных организационно-правовых форм производства и реализации сельскохозяйственной продукции обуславливает необходимость в применении различных организационных форм статистического наблюдения.

По сельскохозяйственным предприятиям с численностью работающих более 50 человек основным источником статистической информации является статистическая отчетность и бухгалтерские годовые отчеты этих хозяйств, которые составляются на основании первичных данных бухгалтерского учета в виде документов (отчетов) специально утвержденной формы. Информация о деятельности государственных коллективных, межхозяйственных, частных и других крупных сельскохозяйственных предприятий собирается сейчас на основе сплошной статистической отчетности с различной периодичностью; небольшие предприятия отчитываются один раз в год, а в течение года по ним проводятся расчеты на базе периодических выборочных обследований и переписей. В статье раскрывается сущность и значение статистической отчетности сельскохозяйственного предприятия, определение места и роли отчетности в системе управления сельскохозяйственным предприятием. Рассмотрена структура и содержание основных форм статистической отчетности: годовых, месячных, квартальных. Приведены примеры использования различных форм отчетности и проанализированы типичные ошибки при составлении некоторых форм статистической отчетности.

Ключевые слова: статистическая отчетность, сельскохозяйственное предприятие, формы статистической отчетности, ошибки в статистических отчетах, Госкомстат.

SUMMARY

CONCEPT AND FORMS OF STATISTICAL REPORTING OF AGRICULTURAL ENTERPRISES

Agricultural sector as a major component of the national economy plays a leading role in the socio-economic development of Ukraine. The presence of an effective information system about financial management and proper status, conditions and results of agricultural enterprises as primary agricultural production stage is important to support the process of implementation of national and regional agricultural policy, food security maintaining, efficient management functions in agricultural sector. The indicators that characterize economic processes and their changes in agricultural enterprises, are displayed in reporting entities. At present it is the main source of information about critical events and processes in the agricultural sector of the country, its status and development.

The presence of different legal forms of production and sale of agricultural products in agricultural sector in Ukraine necessitates the use of different organizational forms of statistical observation.

For agricultural enterprises employing more than 50 people the main source of statistical information is statistical reporting and annual accounting reports of these farms, which consist of based on primary data in the form of accounting documents (reports) of specifically approved form. Information about the state, collective, inter-farm, private and other large farm is going through continuous statistical reports at different intervals; small businesses are reported once a year, and during the year for which calculations based on periodic sample surveys and censuses. The article reveals the essence and importance of statistical reports of agricultural enterprises, determination of the place and role of accounting in the management of agricultural enterprise. The structure and content of the main forms of statistical reporting, annual, monthly, quarterly have been examined. The examples of different forms of reports usage have been exemplified and some typical mistakes in the preparation of some forms of statistical reporting have been analyzed.

Key words: statistical reports, agricultural enterprise, forms of statistical reporting, errors in statistical reports, State Statistics Committee.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>